

ТУРИЗМ-2020:

РІК НАДІЙ ТА СПОДІВАНЬ

УТ

Роман КОЗЛОВСЬКИЙ,
Ольга ШИКІНА,
Сергій ЯРЬОМЕНКО

У 2019 році всесвітньо відомий портал Lonely Planet опублікував перелік популярних напрямків для подорожей у 2020 році. Серед 40 перелічених країн жодної згадки про Україну. TourRadar, який останнього часу набув статусу одного з найпотужніших ОТА у світі, також анонсував потенційно привабливі напрямки серед туристів на 2020 рік. Але як й у випадку з Lonely Planet, Україна відсутня у достатньо великому переліку країн. Тобто як і раніше, наша країна залишається на задніх місцях уподобань світової індустрії подорожі. Виникає питання: а чи можливо змінити ситуацію на краще?

СУХА СТАТИСТИКА

Кожного разу під час підведення туристичних підсумків року на сторінках нашого видання зазначалось, що існують складнощі з отриманням статистичних даних про туристичні потоки в Україну. Наприклад, отримання даних за потік туристів протягом року можна очікувати не раніше квітня-травня наступного року. Сьогодні можна констатувати, що ситуація навіть погіршилась: останні офіційні дані по туристичним потокам, які опубліковані на сайті Дер-

жавної служби статистики, датуються 2017 роком. Тобто попередні два роки – 2018 та 2019 – залишились без розгляду та аналізу.

Але є декілька непрямих показників, які дозволяють дізнатись про динаміку туристичних відвідувань України. Так, на сайті МВС опубліковані дані від Державної прикордонної служби, де можна дізнатись, що у 2019 році прикордонники зафіксували трохи більше ніж 27 млн іноземних відвідувачів. Серед них 21,5 млн прибули наземним транспортом, 5,5 млн – повітряним, а ще 265 тис. – морським.

Серед них 7,9 млн прибули з боку Молдови, 6,3 млн – з прикордонних пунктів з країнами ЄС, 4,5 млн – з напрямку Білорусі та 2,8 млн – з боку РФ. Ці дані начисто доводять про значне зменшення туристичних відвідувань з Росії, яка до 2014 року була головним «експортером» туристів до України.

На превеликий жаль у опублікованій статистиці немає даних про кількість туристів, які прибули з тої чи іншої країни. Але є інформація про відносні зміни, які відбулись за останній рік. Так, збільшення відвідувачів спостерігалось з Німеччини (на 14%), Ліхтенштейн-

ну (12%), Великобританії (11%), Литви (24%), Латвії та Швеції (13%), Люксембургу (20%), Австрії (27%), Вірменії (на 8%), Узбекистан (на 12%), Естонії (на 6%), Португалії (на 14%), Бельгії (на 27%).

Водночас можна побачити зменшення туристичних потоків у порівнянні з 2018 роком з боку росіян – на 7%. Також показник впав стосовно візду в Україну громадян, які прямували з Білорусі (на 13%), Угорщини (10%), Словаччини (14%), Казахстану, Нідерландів (9%), Іспанії (13%) та Бангладеш (21%).

Як ми бачимо з наведеної статистики, велика кількість країн збільшила частку своїх відвідувачів до України. Але відсотки не можуть свідчити про абсолютні дані, тому збільшення з Люксембургу, Австрії, Ліхтенштейну повністю нівелюється зменшенням відвідувачів з Бангладешу, який водить до топ-10 країн світу з найбільшим населенням.

Тому буде цікавим розглянути ще один показник – обсяг продажу послуг на експорт. Так, згідно із даними Національного банку України, за 2019 рік профіцит обсягу продажу послуг на експорт склав 1,8 млрд дол. США. Для порівняння у 2018 році цей

показник склав 1,3 млрд дол. США. В повідомленні НБУ зазначається що суттєве зростання експорту послуг відбулося за рахунок експорту комп'ютерних послуг (на 30,2%) та туристичних послуг особам, подорожуючих по Україні (на 14,3%).

Також можна додати статистику по медичному туризму. Так, у 2019 році Україну відвідали майже 65 тис. іноземних пацієнтів. Їх сумарні витрати на лікування та інші послуги склали майже 182 млн дол. США. Що стосується географії відвідувачів, то до нас приїжджають громадяни Ізраїлю, Іспанії, Італії, Бахреїну, Саудівської Аравії, ОАЕ та Казахстану.

«Медичні туристи у 2018 році витратили приблизно 2,5 тис дол США за кожен подорож. В той же час, ця сума збільшилась до 2,8 тис. долларів у 2019 році», – зазначив Ігор Торський, віце-президент Української асоціації медичного туризму

Все це свідчить, що туристична сфера не стоїть на місці, прагнучи досягти як можна більшого розвитку. Тепер настав час подивитись що саме планує влада зробити у 2020 році для поліпшення ситуації у туризмі.

РЕГУЛЯТОРНІ ЗМІНИ

За останні декілька місяців українська влада прийняла відразу кілька рішень, спрямованих на розвиток туризму в Україні. Буквально на початку січня 2020 року в уряді заявили про плани створити єдиний туристичний портал, на якому туристи зможуть отримати «відповіді на будь-які питання». Єдиний портал планується зробити доступним як онлайн, так і в телефонному режимі. Запуститись він повинен восени 2020 року. Також планується створити локальні туристично-інформаційні центри в регіонах. Реалізацію проекту поклали на плечі новоствореного Державного агентства з розвитку туризму, майбутній керівник якого ще визначений. Так, на момент підготовки матеріалу пройшов перший етап конкурсу на дану посаду, де з 27 кандидатів залишилось тільки 15 осіб.

Зазначимо, що туристичну сферу в Україні в черговий раз перепідпорядковано новому міністерству. На цей раз Міністерству культури, молоді і спорту, також новій структурі. Добре це чи погано – час покаже. Свого часу головний туристичний держорган країни встиг побувати у складі Міністерств культури і туризму, потім у Міністерстві інфраструктури та до останнього часу існував у вигляді департаменту Міністерства економіки. Однак будемо відвертими – нікому з них не вдалося домогтись відчутного прогресу.

Так що, судячи з усього, справа не в приналежності до міністерства, а у підході. Мається на увазі ставлення уряду до важливості просування туризму, який з початку існування нашої країни ніколи не планував інвестувати у розвиток туристичної інфраструктури. Хоча навіть студенти розуміють, що нові

дороги, готелі, розважальні заклади, природні парки – все це створює нові робочі місця, де люди отримують гроші, поліпшують своє життя за зміцнюють економіку. Навіть за прикладом не треба далеко ходити: сьогодні Грузія стала одним із відомих туристичних напрямків, а сама сфера туризму перетворилась на одне з головних джерел поповнення бюджету з одночасним каталізатором розвитку економіки.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА

Туризм, як і будь яка інша сфера економіки, повинна вести активну боротьбу за кожного туриста. А щоб привабити іноземних відвідувачів, спочатку потрібно вкласти чимало коштів і докласти певних зусиль для промоції за кордоном. Тут важливі й промовідео, участь у профільних виставках, активна співпраця із представництвами Міністерства закордонних справ та інше. При цьому треба розуміти, що ці інвестиції не повернуться за рік чи два. Тому дуже приємно виглядають перші кроки нещодавно створеного уряду.

Так восени 2019 року Кабмін затвердив програму розвитку Карпат, що охоплює Закарпатську, Івано-Франківську, Львівську і Чернівецьку області. Серед іншого вона спрямована на підвищення транспортної доступності окремих гірських територій, створення нових робочих місць і розвиток туризму. Відбулося прагнення розвивати туризм і у фінансовій площині. Так, вже в держбюджеті на 2020 рік Кабінет міністрів передбачив 240 мільйонів гривень на просування туристичного потенціалу України. Зазначимо, що це рекордна сума на розвиток туризму. Наприклад, минулого року було передбачено лише 18 млн гривень. Слід розуміти: передбачення – це ще не гарантія виділення цих коштів. Але раніше навіть у планах не було стільки витратити на поліпшення туристичної інфраструктури.

Ще один крок запланований для покращення ситуації у розвитку туризму був анонсований міністерством культури, молоді та спорту. Мова йде про стимулювання подорожі молоді містами України. Як зазначив Володимир Бородянський, який очолює вищезгадане міністерство, цього року туризму буде приділятися особлива увага.

«Наприклад, йдеться про програму підтримки молоді, на яку держава виділила безпрецедентні кошти. Вона передбачає, що молодь з усієї країни почне подорожувати державою. Так, молодь із Закарпаття поїде в Чернігів або молодь з Чернігівської області поїде в Харківську чи в Сумську області», - зазначив Бородянський.

ПІДВОДИМО ВИСНОВКИ

Заплановані зміни у туристичній сфері виглядають безпрецедентними у порівнянні з планами розвитку туризму за останні роки. Можна навіть сказати, що за часи підготовки до футбольного чемпіонату Євро-2012, коли витрачались дійсно величезні кошти

на інфраструктуру Києва, Харків, Донецька та Львова, саме туризму приділяли менше уваги. Тому всі учасники українського туристичного ринку зараз очікують які будуть перші кроки нещодавно створеного Державного агентства з розвитку туризму. Саме вони будуть визначальними та допоможуть зрозуміти, чи дійсно влада України націлена на корінні зміни у туристичній сфері, чи всі обіцянки та плани залишаться лише черговою декларацією про наміри. **УТ**